

men in overeenstemming is, dat dit gras langs de rivieren zo op haar plaats is. De kalirijkdom van zeekleigronden is er wellicht tevens oorzaak van, dat zelfs in de hooiweiden van het westelijk kleigrasland van Friesland Engels raaigras behoorlijk vertegenwoordigd is, hoewel een dergelijk gebruik toch niet bepaald bevorderlijk is voor deze soort. Behalve de genoemde Kropaar kan men op de zeekleigraslanden het vrij kalkminnende Rietzwenkgras (*Festuca arundinacea* Schreb.) veelvuldig aantreffen. Vooral in Zeeland maakt deze ruwe grassoort door haar grove pollen de zode vaak erg bossig. In het bijzonder zien de paardenweiden er door overheersing van Rietzwenkgras en Kropaar op de plaatsen, waar de dieren hun uitwerpselen deponeren en niet grazen, onooglijk uit. Zoals hierboven reeds vermeld is, treft men op zeeklei verder van de kust echte graslandstreken aan op zwaardere grond. Deze bevat vaak weinig of geen kalk (meer?). Zo zijn de graslanden van het Centrale Groningse Graslandgebied zwak zuur, overigens in goede conditie. De percelen bevinden zich hier rondom de verspreid in het landschap liggende boerderijen en worden elk op dezelfde wijze gebruikt, namelijk als typische wisselweide. Doordat ze dus slechts om het andere jaar

gedurende het gehele groeiseizoen worden beweid, is de overheersing van Engels raaigras er minder sterk dan in de echte weiden of fennen, die nooit worden gehooid en in Friesland, in tegenstelling tot Groningen, nog talrijk zijn op de klei. Ruw beemdgras neemt in deze wisselweiden de tweede plaats in onder de graslandbestanddelen, behalve na droogte, wanneer het door Witte klaver vervangen wordt. Daarnaast zijn in deze graslanden nog van betekenis: Fioringras, Beemdlangbloem, Timotheegras, Veldgerst, Kweek (na droogte of strenge vorst), Paardenbloem en Herfstleeuwentand (*Leontodon autumnalis* L.). Deze samenstelling der wisselweiden staat in tussen die van de soortenarme echte weiden en die der hooilanden, waarin op zeeklei soorten als Zachte dravik (*Bromus mollis* L.), Rode klaver, Veldzuring en op zure percelen Witbol een hartig woordje mee gaan spreken.

Er rest ons nu nog slechts het verleden van het zandgrasland na te gaan en te bekijken, hoe in de nieuwste geschiedenis van de landbouw, dus na de komst van de kunstmest, zich het beeld van onze graslanden, meer of minder in het oog vallend, heeft gewijzigd.

(slot volgt)

NIEUWE PLANTENSOORTEN EN -VORMEN IN NEDERLAND GEVONDEN IN 1952

S. J. VAN OOSTSTROOM.

Phyllitis scolopendrium (L.) Newm. m. *crispum* (Willd.) Van Ooststr. Baambrugge (J. en W. J. Reijnders). De m. *crispum* is gekenmerkt door bladeren met gekroesde randen; planten

met zulke bladeren vindt men ook wel als sierplant in tuinen aangeplant.

Phytolacca esculenta Van Houtte. De Lutte bij Oldenzaal (Leerling Lagere Landbouwschool, Denekamp); Lunte-

- ren (A. W. M. Polders). De in D.L.N. 53, 1950, p. 138 als *Phytolacca octandra* opgegeven plant, gevonden te Leiden door Dr R. C. Bakhuizen van den Brink Jr blijkt ook tot *P. esculenta* te behoren. Deze uit China en Japan afkomstige soort wordt tegenwoordig nog al eens in tuinen aangeplant. Zij vormt hier overvloedig vruchten. De gevonden planten zullen zeker nakomelingen van gekweekte exemplaren zijn.
- Silene sericea* All. Rockanje (C. Sipkes). Deze soort hoort thuis in het Middellandse Zeegebied (Balearen, Corsica, Sardinië, Provence, Ligurië). De plant is hoogstwaarschijnlijk opgeslagen uit zaad, dat toevallig van een reis naar Corsica werd meegebracht en bij het uitschudden van bagage in de tuin was terechtgekomen (mededeling van de heer Sipkes).
- Ranunculus ficaria* L., met gevulde bloemen. Oegstgeest (Ineke van Ooststroom).
- Indigofera gerardiana* Baker. Langs de straatweg tussen Dordrecht en de Moerdijkbrug, tussen puin, 1951 (A. G. de Wilde). Dit uit de Himalaya afkomstige heesterje wordt als sierheester in tuinen gekweekt. De vondst zal vermoedelijk op een restant van vroegere cultuur betrekking hebben.
- Malva sylvestris* L. f. *parviflora* Schur. Tilburg, terrein wolwasserij, 1950 (S. J. van Ooststroom). Een vorm met opvallend kleine bloemkronen.
- Malva sylvestris* L. var. *purpurascens* Weston. Tilburg, terrein wolwasserij (Dr B. K. Boom, Prof. Dr S. E. de Jongh, S. J. van Ooststroom). Deze var. heeft witte of zeer licht lila bloemkronen met op ieder kroonblad een aantal purperen strepen.
- Geranium columbinum* L. f. *holopetalum* Griseb. Doetinchem (Prof. Dr S. E. de Jongh). Tot deze vorm behoren planten met niet uitgerande doch afgeronde kroonbladen.
- Bupleurum semicompositum* L. Grave (Fr. M. Ludwinus Kleyberg, Th. J. Reichgelt). Een kleine *Bupleurum*, afkomstig uit het Middellandse Zeegebied, waar de soort van de Kanarische eilanden tot in Perzië voorkomt. Bij ons als graanadventief bij een graansilo aangetroffen.
- Angelica sylvestris* L. f. *nidus* (Kittel) Thell. Woerdense verlaat (Mevr. J. M. Koops-Bos). De blaadjes van de omwindseltjes zijn bij deze vorm, die eerder als een monstruositeit moet worden opgevat, veel langer dan de schermpjes en breder dan normaal.
- Cornus alba* L. Sinderen bij Varsseveld, verwilderd langs wegrand (S. J. van Ooststroom). *C. alba* wordt veelvuldig als sierplant in tuinen en plantsoenen aangeplant. De soort hoort thuis in Noord- en Oost-Azië.
- Erica scoparia* L. Terschelling, 3 vindplaatsen in het oostelijk deel van het eiland (Th. J. Reichgelt, K. van Dam). Een voor het eiland Terschelling zeer belangwekkende vondst van deze soort, die tot nu toe niet noordelijker werd gevonden dan in Frankrijk in de omgeving van Parijs en die aan de westkust van Frankrijk zelfs Bretagne niet bereikt.
- Linaria triphylla* Mill. Grave (Fr. M. Ludwinus Kleyberg). Deze plant werd bij dezelfde graansilo gevonden als *Bupleurum semicompositum* en hoort evenals die soort thuis in het Middellandse Zeegebied.

Centaureum spicatum (L.) Fritsch. Leiden, terrein bij de stationswerken (Prof. Dr S. E. de Jongh).

Een Midditerraan-atlantische soort met schijnbaar in aren gerangschikte bloemen; de inheemse soorten hebben steeds duidelijke bijschermen.

Ageratum houstonianum Mill. Dordrecht, ruderaal terrein bij de werf „De Biesbos" (A. G. de Wilde).

Weer een verwilderde sierplant, oorspronkelijk afkomstig uit Centraal-Amerika doch sinds vele jaren in cultuur en vooral in de tropen veelvuldig verwilderd.

Aster multiflorus Ait. Oegstgeest, ruderaal terrein (S. J. van Ooststroom).

Een der vele uit Noord-Amerika afkomstige gekweekte Aster-soorten; de vondst is zeker te beschouwen als een restant van vroegere cultuur.

Heliopsis scabra Dun. Leiden, spontaan in tuin (Prof. Dr S. E. de Jongh).

Ook deze Noord-Amerikaanse Composiet wordt als sierplant in tuinen gekweekt.

Artemisia stelleriana Bess. Oostvoorne, in de duinen aangeplant en min of meer verwilderd; de planten afkomstig uit Engeland (C. Sipkes, S. J. van Ooststroom).

A. stelleriana, oorspronkelijk voorkomende in Noordoost-Azië en langs de Atlantische kust van Noord-Amerika, wordt als sierplant gekweekt en is in Engeland op enige plaatsen (Cornwall, Devon o.a.) volledig verwilderd.

Leontodon autumnalis L. f. *concolor* (Körn.). Twijzel, Fr., H6.45.34 (D. T. E. van der Ploeg).

De randbloemen vertonen niet als gewoonlijk aan de onderzijde een rode streep, doch zijn geheel geel.

Carex acuta L. × *C. trinervis* Degl. Terschelling (Th. J. Reichgelt).

Een tot nu toe niet beschreven bastaard. Merkwaardig is, dat *C. acuta* op de groeiplaats op Terschelling niet werd aangetroffen. De gevonden planten staan echter in kenmerken in tussen *C. acuta* en *C. trinervis* en zijn steriel.

NIEUWE VONDSTEN VAN ZELDZAME PLANTEN IN NEDERLAND IN 1952

S. J. VAN OOSTSTROOM.

Evenals in de lijst van 1951 zijn ook nu weer enige merkwaardige vindplaatsen van minder zeldzame soorten opgenomen. Ook vermeld ik een aantal bij de voormalige meelfabriek te Middelburg ook reeds vroeger gevonden adventieven. Bij deze fabriek, die al sedert vele jaren niet meer in bedrijf is, blijken namelijk een aantal lange tijd geleden aangevoerde planten nog steeds stand te houden; het lijkt mij de moeite waard, deze hier nog weer eens op te geven.

Dat er van vele zijden een verheugend grote belangstelling bestaat voor de Nederlandse floristiek, blijkt duidelijk uit het grote aantal zendingen en opgaven, dat ik mocht ontvangen. Allen, die medewerkten om deze lijst zo volledig mogelijk te maken wederom mijn hartelijke dank.

Voor de namen der vindsters worden de volgende afkortingen gebruikt: (B.) voor Dr D. Bakker te Kampen; (de J.) voor Prof. Dr S. E. de Jongh te Leiden; (K.) voor Frater M. Ludwinus Kleyberg te